

עין משפט
נר מצוה

בבית א מ"י פכ"ה חס"ל
מחצית הלילה ג פתג
עשין פכ טיש"ע ח"מ סימן
רע"ז עקיף ד :

רבינו גרשום

[illegible]

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

ד'רבי עקיבא סבר מוכר צעין יפה מוכר. ככל דיני מוכרות שבעולם: ודאמר נמי בעלמא רבי עקיבא
שאלא דיני מוכרה דהני טעמיהו צעין יפה וצעין רעה אליבא דר' עקיבא ורבנן כגון כפי חוקת הבית
הקרקע לפניו שלפונתא דר' עקיבא ורבנן דלר' עקיבא ים לי קרקע לבעל האילן שאם ימות האילן יטע אדם
הוא דדייקין לה: ממאי. דלמא דכ"ע הסם צעין יפה מוכר ויש לו (א) קרקע אי נמי צעין רעה ואין

ממאי דלמא רבי עקיבא
סבר בת דעתא
דלוקא אזלינן. פירוש היכא דליכא
טעמא דדריסה ופריסה אבל
היכא דליכא כמו גבי אילנות א':
הי

דברי עקיבא סבר ^(א) מוכר בעין יפה מוכר
ורבנן סברי מוכר בעין רעה מוכר ודקאמר
נמי בעלמא ר' עקיבא למעמיה דאמר מוכר
בעין יפה מוכר מהבא ממאי דלמא ^(ב) רבי
עקיבא סבר אין אדם רוצה שיתן מעותיו
וידרסוהו אחרים ורבנן סברי אין אדם רוצה
שימול מעות ויפרח באויר ואלא מסיפא מכרן לאחר ר' עקיבא אומר אינו צריך
ליקח לו דרך וחכמים אומרים צריך לו ^(ג) דלמא בהאי פלגי דרבי עקיבא סבר
בת דעתא דלוקא אזלינן ורבנן סברי בת דעתא דמוכר אזלינן ואלא מהא
יאלא את הבור ולא את הגת ולא את השוכר בין חרכין בין ישובין וצריך ליקח
לו דרך דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים אינו צריך הא תו למא לי אלא לאו
הא קמ"ל דרבי עקיבא סבר מוכר בעין יפה מוכר ורבנן סברי מוכר בעין רעה
מוכר ודלמא אשמועינן בית וקא משמע לן שדה וצריכא דאי אשמועינן
בית משום דבעי צניעותא אבל שדה אימא לא ואי אשמועינן שדה משום
דקשי ליה דוושא אבל בית אימא לא אלא מסיפא מכרן לאחר רבי עקיבא
אומר אינו צריך ליקח לו דרך וחכמים אומרים צריך הא תו למא לי
היינו הך אלא לאו הא קמ"ל דרבי עקיבא סבר מוכר בעין יפה מוכר
ורבנן סברי מוכר בעין רעה מוכר משע מינה איתמר רב הונא אמר רב
הלכה

מכר דלית ליה למורכ השמא טענה פריחת אריר ואריר נפסד מרקקע שווא משייר לעלמו דקחתי מכרן לצור ודות לאחר והיית עכב לעלמו רבי עקיבא אומר א"ל הלווק ליקא לו דרך דבעי לילכא לפרוסי טענה דרבי עקיבא דלעיל אין אדם רוצה שימן מעמיו וירכסוהו אחרים וליכא הלא שיתן מעמיו ויפרח באריר ולהאי טעמא לא חייס רבי עקיבא לעיל הלכך טעמיה הכא משום עין דרך מן המורכ בדעין רעה מוכר לילכא הלא לפרוסי טעמיהו ורובן דלעיל דאין אדם רוצה לילכא אלא טענה דריסת ביחו למור ולהאי טענה לא חייס רבנן לעיל הלכך משום עין רעה הוא. ולפוט רייטא משמע שהלפיו בכלן טעמיהו דר' עקיבא איז ליה פריחת אריר ורבנן איז לכו הי"ג מאי לאו בזה קמפלוגי דר"ע סבר מוכר בעין רפה מוכר כו' דאי בתר טעמיהו דלעיל ר' עקיבא רצה למכר משום טענה דריסת אריר למיטען ופריחת אריר א"ל משום טענה פריחת אריר דר"ע סבר כן בזה דשמא דלוקא אולנין כו' כלומר בין רבנן בין רבי עקיבא חשיבי לכו וי טעמיהו ומקפיד אלא דרבי עקיבא מייסב כח לוקא בזרימ' שיש לו טענה כנגד המוכר ואולי בתר דער בכדי לעיל מה: והיו יודע המוכר שכונת הלווק לקנט דבר שלם שלא יחא נפסד במקחו כלום דאין לעליונה ולא חיישין לעטנת מוכר גדול כלל ורבנן אולי בתר דעת דמוכר דר' בעל השטר כן שיער קרקע לילכא לא למורכ ולא לילכא טענה דריסת ופריחת אריר איז פריחת מריווהו מדור וזו ואלא את בנס. מתני' היא (קמן דף ע"א) וקמי רישא המוכר השדה מכר האבנים כו' אבל לא מן ואלא את הגב כו'. צבור שנתן השדה מיייר שזו עושין בתוך השדה צור להשקוהו ולא את צבור ואין כרמים סמוך לגב זה כשבוך: בין ישובים. מיושבים ואית דגרסי יישובים. כל דרך דרבי ר"ע: אהו למע י. אי לאשמעינן טעם דרבי עקיבא דאין רוצה שיהיה דרבנן דאין מוכר רוצה שיטול מעמיו ויפרח באריר הא מרישא דקמי לא את הבזר ולא אלא ודאי משנה יתירה היא לאשמעינן דאפילו בשאר דיעין לילכא הך טעמי מייסב דרבי יוסף מוכר ורבנן מייסין כח מוכר משום דמוכר בעין רפה מוכר: ודלמא. טעמיהו דרבי יוסף למע י איכא למימר דלאשמעינן לעיל בין כלומר פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן וטעמיהו שדה וצריכא לאפלוגי בתרתי: דאי לאשמעינן כים. ולא לאשמעינן שדה הוה אמינא הכס הוא מן הלווק משום טענה דריסת משום גניעות כלומר דהתם ודאי יש לו טענה דריסת משום שיהיה רוצה שירכסוהו אחרים אבל גבי שדה מדור לכו לרבנן דאין צריך למורכ ליקא לו דרך דשכדור דהא ליה גניעותא בשדה שזי עשו אלא בתרסה ורועיה הלכך צאטריק למיחי' מעיקרב: משום דקסי ליה דוושא. הלכך יש לו גם כן לאשמעינן טענה דריסת: אבל ביה איזי גמי מוקא ליה דריסתו טענה גניעותא. ולרבנן גמי איכא למימר כי האי גונא אי לאשמעינן דלאשמעינן אולי בתר טענה מוכר אבל בשדה דלויכא דוושא אימא מדור ליה לר"ע דלאשמעינן דלאשמעינן גניעות אימא מדור ליה לר"ע דלאשמעינן: אלא מסיפא. דהמוכר את השדה: מכרן ואחר האו לו ל' לאשמעינן דאולי רבי עקיבא בתר דשמא דלוקא ורבנן אולי בתר דשמא דמוכר אפרי' דקמי כסיפא דרישא דממתינן מכרן לצור ודות לאחר דמהתם שמעינן דאולי ר' עקיבא בתר המוכר ומדלאשמעינן גבי בית הא דיעין גבי שדה דהא מרישא דהך סיפא דהיינו לא מכר לא את המוכר דלפניו גבי בית פלוגי גמי שיהי דכל טעמי ביה דריסת ופריחת ארירא שיהיה למימר גמי גבי שדה איז לכו הך טעמי דלעיל הוא דיעין גמי גבי ר' סיפא דמכרין לאשמעינן טעמיהו אלא גמי ר"ע בתר דשמא דלוקא ורבנן בתר דשמא דמוכר: אלא לאו. שמע מינה הך משנה יתירה הך לילכא כן טעמים מייסב ר"ע כח לוקא משום עין יפה ורבנן מייסין כח מוכר משום עין רעה. הך סיפא לאשמעינן דאיהי לכו לרבנן דגבי שדה גמי חשיב ליה טענה מוכר משום טענה דריסת אלא מכר את הבזר לא שמעינן לכו לרבנן גבי שדה טענה דריסת אלא טענה פריחת אריר וי אלא לר' יהושעא קא משמע לן דלרבנן גמי איז לכו הך סברא ואי לא מנייה הך סיפא הוה אמרינן דמדור דלא חיישין לטענה דריסת דקטעין מוכר לילכא למימר הכי דמיון דמרישא דהך סיפא שמעינן לרבי גמי מדור רבנן דהא לא פלוגי בכל הך בני אדריבי עקיבא אלא דלויכא אולי בתר דשמא דלוקא ואינו

מסורת הש"ס

(א) לעיל לו, וש"נ, (ב) ולקמן
ע"ה.

הגהות הב"ח

(6) ג' מחל דלחא דמחל
 (פליגי ר' עקיבא סבר:
 ש' שם ונחמתי וקטנתי
 ליקח לו דרך מאי לאו
 דמחל קמפולמי דרבי' סבר
 מוכר בעין יפה מוכר
 ורובן בעין מוכר
 רשע מוכר דלמלא ביה
 פליגי דרבי' סבר נחמ' דעתא:
 (א) רשב"ג ר' מחל וי'
 יס לו בקרקע אחי נפין
 יס מוכר ביה' (ד) (ה) ו'
 ונפין וי' בלא ר' חנני
 וי' מוכר ביה' ר' חנני
 וי' סבי' דמיתני ר' אצל
 השער לו בהחזיקי נחמק:
 (ב) ר' יוחנא וי' וי' שני
 יס להך שני וי' וי' וי'
 אחילי נחמ' (ד) ר' חנני וי'
 וי' אלו טעמי דמחל איר
 אלא רבי' סבר:

מוסף רש"י

לֹא אֶת הַבּוֹר, שֶׁנֶּשְׂדֶּה, אֶף
עַל פִּי שֶׁאֵמַר לוֹ כֹּל מִה
שֶׁנֶּחֱסֶדֶה (לִקְחָן עַם אֶ)

בינו גרשום (המשך)

[illegible]